

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **A. P.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 257 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 października 2024 r.,

wniosku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

zawartego w postanowieniu z dnia 2 sierpnia 2024 r., sygn. akt VIII K 175/24,

o rozważenie przekazania sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi

z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

przekazać sprawę Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu o sygn. akt VIII K 175/24 dotyczącą oskarżonego A.P. do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mielcu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 2 sierpnia 2024 r. wystąpił do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania sprawy o sygn. akt VIII K 175/24 innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wystąpienia wskazano, że oskarżony jest osobą niepełnosprawną, poruszającą się na wózku inwalidzkim, tym samym rozpoznanie sprawy przez sąd mający siedzibę z dala od jego miejsca zamieszkania spowodowałoby znaczne trudności w

realizacji praw procesowych i rozstrzygnięciu sprawy w rozsądnym terminie. Oskarżony złożył także wniosek o wystąpienie przez Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu do Sądu Najwyższego o przekazanie powyższej sprawy Sądowi Rejonowemu w Mielcu w trybie art. 37 § 1 k.p.k. Jak wskazał oskarżony z uwagi na jego niepełnosprawność ma problemy z poruszaniem się nawet w obrębie własnego domu, a chciałby wziąć udział w postępowaniu i złożyć wyjaśnienia oraz w razie konieczności złożyć wnioski w zakresie zarzucanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Instytucja określona w art. 37 k.p.k. statuuje wyjątek od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), zatem jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z „dobrem wymiaru sprawiedliwości”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że kryterium to wiąże się m.in. z dążeniem do rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie, w związku z tym zły stan zdrowia oskarżonego, uniemożliwiający mu branie udziału w postępowaniu przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy, uzasadnia wystąpienie z inicjatywą przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu (zob. postanowienie SN z dnia 28 maja 2024 r., IV KO 50/24). Zakres przedmiotowy zastosowania instytucji z art. 37 k.p.k. ze względu na zły stan zdrowia strony postępowania, obejmuje także i takie wypadki, w których stawianictwo oskarżonego w sądzie właściwym według zasad ogólnych jest teoretycznie możliwe, jednak w konkretnym układzie procesowym wiązałoby się z nadmiernymi utrudnieniami, stanowiącymi dodatkową dolegliwość przekraczającą w stopniu oczywistym normalne konsekwencje uczestnictwa w procesie karnym – w płaszczyźnie konkretnych schorzeń czy ułomności tej strony (zob. postanowienie SN z dnia 15 września 2022 r., IV KO 91/22; postanowienie SN z dnia 13 stycznia 2022 r., I KO 78/21; postanowienie SN z dnia 18 lipca 2023 r., I KO 49/23; postanowienie SN z dnia 29 sierpnia 2012 r., II KO 45/12). Taka też sytuacja ma miejsce w realiach niniejszej sprawy.

Materiał dowodowy zgromadzony w aktach przedmiotowej sprawy wskazuje, że oskarżony jest osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności ruchowej i ze względu na naruszoną sprawność organizmu wymaga w celu pełnienia ról społecznych, stałej opieki i pomocy osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (k. 790 – orzeczenie o stopniu niepełnosprawności). Z uwagi na porażenie kończyn dolnych w następstwie złamania kręgosłupa porusza się na wózku inwalidzkim (k. 788, 787-787v). Zaś jak ustalił Sąd Najwyższy z urzędu, odległość miejsca zamieszkania oskarżonego od sądu, w którym toczy się postępowanie wynosi ponad 450 km. W świetle zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego wymienione okoliczności implikują wniosek, że uczestnictwo oskarżonego w procesie w sądzie właściwym miejscowo, z uwzględnieniem jego złego stanu zdrowia w postaci niepełnosprawności ruchowej o stopniu znacznym i poruszania się na wózku inwalidzkim, praktycznie uniemożliwiłoby mu stawiennictwo i realizację jego uprawnień procesowych. Powyższe przeczyłoby dążeniu do zapewnienia odpowiednich warunków procedowania z udziałem oskarżonego, celem rozstrzygnięcia o jego odpowiedzialności karnej w rozsądnym terminie. Przypomnieć należy, że prawo uczestniczenia i aktywnego brania udziału we własnym procesie stanowi jedno z podstawowych praw oskarżonego w demokratycznym państwie prawnym, a organy procesowe winny dążyć do zapewnienia efektywnej realizacji tego uprawnienia, nawet gdy konieczne jest odstępianie od zasady właściwości miejscowej sądu (zob. postanowienie SN z dnia 3 lutego 2022 r., IV KO 2/22).

W tym stanie rzeczy, podzielając stanowisko sądu występującego z inicjatywą, zasadne było przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu położonemu najbliżej miejsca pobytu stałego oskarżonego, tj. Sądowi Rejonowemu w Mielcu.

Mając na względzie powyższe orzeczono jak w sen

[J.J.]

[ał]

